

สถานการณ์ปัจจุบันและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของคนไทย

ฉัตรชนก เสงสุโข, กรรณิการ์ บุญขาว, นรินทร์ สีหะนาม, วิสิทธิ์ มะณี
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ
อีเมล: Chatchanok.he@udru.ac.th

Received: March 29, 2019 Revised: June 26, 2019

Accepted: June 30, 2019

บทคัดย่อ

สถานการณ์ของเด็กไทยที่ยังขาดความสามารถทางภาษาอังกฤษยังเป็นปัญหาระดับต้นๆ ในประเทศ ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลจากบทความและงานวิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะพบปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทรัพยากร ตัวบุคคล เทคนิคการสอน และนโยบายทางการศึกษาของชาติ ปัญหาเหล่านี้ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการร่วมมือร่วมแรงกันทั้งหลายฝ่าย เพื่อปรึกษาหารือร่วมพูดคุย และหาแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวร่วมกัน

คำสำคัญ : ปัญหาภาษาอังกฤษในประเทศไทย, การเรียนภาษาอังกฤษ, ทักษะภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Current Situation and Factors Affected English Language Communication Skill of Thai People

Chatchanok Hengsuko, Kannikar Boonkao, Nirandorn Srihanam, Wisit Manee
UdonThani Rajabhat University Bueng Kan Education Center
Email: Chatchanok.he@udru.ac.th

ABSTRACT

Situation of Thai learners in now days showed lacks English language proficiency which considered as primary issue of Thailand. After reviewing from several studies and journals from the past to present, there are factors affect English language learning problems e.g. in resources, individual, teaching techniques, and national policy on education. In addition, these are the problems that need strong cooperation in order to discuss and solve the problems together.

Keywords: English problem in Thailand, English Language Learning, English Skill, English Language Communication Skill

บทนำ

การสื่อสารคือการถ่ายทอดข้อมูลจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยประสิทธิภาพของการสื่อสาร ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับสาร และในปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการติดต่อกับชาวต่างชาติเพื่อการทำงาน ประกอบธุรกิจ การศึกษา ฯลฯ ที่มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาสื่อกลางที่ประชาชนทั่วโลกมีหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนเพื่อใช้ประโยชน์จากทักษะภาษาในการแสวงหาความรู้ ทำงาน ทำธุรกิจและใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อกับชาวต่างชาติ ดังนั้นความสามารถทางภาษาอังกฤษจึงเป็นทักษะที่จำเป็น อย่างไรก็ตาม ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของเด็กไทยในปัจจุบันนั้น สวนกระแสบนโยบายเพิ่มชั่วโมงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ สืบเนื่องจากประเด็นที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ในสื่อสังคมออนไลน์เรื่องการสอนที่ผิดวิธีของอาจารย์ผู้สอนที่เน้นในด้านไวยากรณ์ผิดไปจากธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา โดยเปรียบเทียบกับการเรียนรู้ภาษาแม่ (Mother Tongue) ที่เริ่มต้นจากการฟังและพูดก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การรู้ภาษา จากข้อมูลผลการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษล่าสุด ปรากฏว่า เด็กไทยถูกจัดอยู่ในอันดับท้าย ๆ อ้างอิงจาก English Proficiency Index 2018 ของ Education First หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ได้ทำการเปรียบเทียบผลคะแนนจากปี 2011 – 2018 ซึ่งแสดงถึงความถดถอยทางความสามารถทางภาษาอังกฤษนั้นลดลงเรื่อย ๆ ทุกปีและถูกจัดอยู่ในความสามารถระดับต่ำ (low proficiency) ผลในการจัดอันดับการสอบภาษาอังกฤษในปี 2018 พบว่าการผลการสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนจาก 88 ประเทศที่ไม่ได้พูดภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ ปรากฏว่าผู้ทำการทดสอบจากประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 64 ซึ่งลดลงจากปี 2017 ที่ประเทศไทยเคยอยู่ในอันดับที่ 53 และเมื่อเปรียบเทียบกับจากระดับภูมิภาคทวีปเอเชียทั้งหมด 21 ประเทศ ประเทศไทยได้อยู่ในอันดับที่ 16 ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อจัดอันดับในกลุ่มประเทศอาเซียนที่เข้าร่วมสอบทั้งหมด 8 ประเทศ ผลปรากฏว่าประเทศไทย อยู่ในอันดับที่ 6 จากผลการสอบและจัดอันดับครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทยที่ถดถอยลงเรื่อยๆ ซึ่งสวนกระแสบนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาความสามารถด้านภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาที่ประเทศไทยมีการจัดสรรงบประมาณและแผนพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) หากแต่ผลลัพธ์ของการทุ่มงบประมาณมหาศาล รวมถึงนโยบายเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่เพิ่มจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจาก 40 ชั่วโมงเป็น 200 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา และส่งเสริมให้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร อย่างไรก็ตามนโยบายดังกล่าวดูเหมือนจะยังไม่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงใด ๆ เมื่อเทียบกับศักยภาพทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนในปัจจุบัน

จากข้อมูลข้างต้น ผู้เขียนมีความประสงค์จะวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของคนไทย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในปัจจุบัน ซึ่งประเด็นที่จะกล่าวถึงคือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษของคนไทย

จากการศึกษาเรื่องทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากหลากหลาย

ปัจจัย เช่น ปัจจัยเอื้อหรือปัจจัยสนับสนุนจากการมีบทบาทร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การสนับสนุนของผู้บริหาร ความสามารถของของครู ความสนใจของผู้เรียน รวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้จากผู้ปกครอง ล้วนส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียน (ธนวัฒน์ อรุณสุขสว่าง และ นรินทร์ สังข์รักษา, ๒๕๕๘ และ อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด, ๒๕๖๑)

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเชิงอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน เช่น สภาพความพร้อมและเหมาะสมของครูผู้สอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ผู้สอนไม่ได้จบสาขาวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง จึงทำให้ผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ตัวครูผู้สอนขาดศักยภาพในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ขาดความเชี่ยวชาญในการสอน และถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่ได้ผ่านพัฒนาศักยภาพตนเองแล้ว ทั้งในด้านการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาก่อนที่จะเข้ามาทำการสอนและได้รับการอบรมด้านการสอนภาษาอังกฤษ แต่ด้วยภาระงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอน อาทิเช่น งานเอกสาร งานประเมิน ที่ค่อนข้างหนักและต้องใช้เวลา จึงส่งผลกระทบต่อเตรียมการสอนและประสิทธิภาพการสอน ส่วนใหญ่ครูมีเวลาเตรียมการสอนน้อยเพราะต้องสอนหลายระดับและเมื่อสำรวจวิธีการสอนก็พบว่ามีการเรียนรู้แบบ Active Learning มีการปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (วรากรณ์ สามโกเศศ, ๒๕๕๑, เจตน์สฤษฏีสังข์พันธ์, เกตติวา บุญปรากฏ และวันทนา ไกรฤกษ์ (๒๕๕๘), นวพร ชลารักษ์, ๒๕๕๙, ทิพาชา นวลหลง, ยงยุทธ์ อินทจักร์และสุกัญญา รุจิเมธธาดา, ๒๕๕๙, อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด, ๒๕๖๑)

ด้านสภาพความพร้อมของผู้เรียน ในที่นี้อาจหมายถึงถึงสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวที่อาจทำให้ไม่สามารถสนับสนุนผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ศักยภาพของผู้ปกครอง รวมถึงสุขภาพและการมาเรียนของนักเรียนเองก็ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น (อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด, ๒๕๖๑)

ด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สื่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ สื่อการเรียนไม่เหมาะสมกับเนื้อหา และเนื้อหาในหลักสูตรไม่เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน

จากผลกระทบดังกล่าว ผู้เขียนได้เสนอแนวทางแก้ไขคือการใช้แนวความคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเพิ่มแรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอนอย่างเป็นธรรมชาติ

ผลการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น บทความวิชาการและงานวิจัยหลายฉบับ ได้แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของคนไทยได้แก่

1. ปัจจัยด้านทรัพยากร

จากข้อมูลที่น่าเสนอไปแล้วพบว่า หนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษา

อังกฤษได้แก่ปัจจัยด้านทรัพยากร อาทิเช่น สื่อการเรียนการสอน เนื่องจากพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อสื่อ จึงส่งผลให้เกิดความขาดแคลนด้านสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือหากมีสื่อดังกล่าว หลายแห่งพบว่าสภาพของสื่อไม่พร้อมใช้งานและไม่พอเพียงต่อจำนวนผู้เรียน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยีแล้วยังรวมไปถึงสื่อการสอนอื่น ๆ เช่น หนังสือ สื่อการเรียนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีศักยภาพตามเกณฑ์ หากแต่ไม่ตรงกับศักยภาพของผู้สอนและผู้เรียน เมื่อสื่อการเรียนร่ำยากเกินไปอาจส่งผลให้ผู้เรียนหมดความสนใจในการเรียนรู้

2. ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลเป็นปัจจัยที่ถูกกล่าวถึงอยู่เสมอในงานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษการ ซึ่งระบุว่าบุคลากรครูหลายท่านไม่มีคุณวุฒิด้านการสอนภาษาอังกฤษ แต่ต้องรับภาระงานสอนวิชาภาษาอังกฤษ นอกเหนือจากภาระงานสอน บุคลากรครูในแต่ละโรงเรียนมีภาระงานที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างหนัก เช่น งานธุรการ การเงิน งานประเมิน และงานเอกสารต่าง ๆ ซึ่งเบียดบังเวลาที่ควรจะใช้ในการจัดเตรียมการสอน ซึ่งความเครียดจากการทำงาน ความเหนื่อยล้า สามารถนำบุคลากรครู เข้าสู่ภาวะหมดไฟ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการค้นคว้าหาแนวคิดหรือวิธีการใหม่ ๆ ในการสร้างความชำนาญให้ตนเอง ส่งผลต่อการสอนที่ผู้เรียนมักจะมีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษและทักษะที่แตกต่างกัน หากผู้สอนไม่มีเวลาวางแผนและเตรียมการสอน จึงจบลงที่การจัดการเรียนการสอนที่เป็น Passive Learning คือ ผู้เรียนเป็นผู้รับสารอย่างเดียว

3. ปัจจัยด้านนโยบายทางการศึกษา

เนื่องจากการทำงานในโรงเรียน มีความจำเป็นต้องทำงานภายใต้นโยบายทางการศึกษาที่ผ่านพิจารณาเห็นชอบแล้ว จึงนำมาสู่การปฏิบัติตามนโยบายในโรงเรียน อย่างไรก็ตามเนื่องจากการปรับเปลี่ยนนี้ อาจส่งผลให้เกิดงานที่ซ้ำซ้อนภายในโรงเรียน เนื่องจากครูมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น (งานด้านเอกสาร และการประเมิน การจัดโครงการหรือกิจกรรมเน้นผลสัมฤทธิ์การสอบ การจัดกิจกรรมในสอดคล้องนโยบายที่ส่งผลต่อการจัดการบริหารเวลาในการสอนและผู้เรียนอาจไม่ได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการจัดกิจกรรม

เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีสังคมยุคโลกาภิวัตน์แล้วสถานการณ์ของการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของคนไทยในปัจจุบัน นับว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจและมีการพัฒนาที่ค่อนข้างช้ามาก โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่อยู่ต่างจังหวัด ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่ยังมีปัญหาในด้านการจัดการเรียนการสอน มีบุคลากรที่รับภาระค่อนข้างหนักจนทำให้ไม่สามารถใช้ศักยภาพในการสอนได้เต็มที่ ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้เท่าที่ควร จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าปัญหาเหล่านี้เกิดจาก 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านนโยบายการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลกระทบดังกล่าว ผู้เขียนมีความประสงค์จะเสนอแนะการเรียนรู้อังกฤษโดยใช้แนวความคิดการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนและเพิ่มแรงจูงใจในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ เรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้เรียนและผู้สอนอย่างเป็นธรรมชาติ เช่นเดียวกับการเรียนรู้ภาษาแม่ ผู้เรียน ควรได้เรียนรู้จากจุดเริ่มต้นคือการฟังและได้หัดพัฒนาทักษะการพูดจากสิ่งที่ได้ยิน และควรให้มีการได้ยิน ได้พูดในชีวิตประจำวันแม้ไม่ได้อยู่ในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัวและผู้เรียน จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บรรณานุกรม

เจตน์สฤกษ์ สักขพันธ์, เกตติวา บุญปรากฏ, และวันทนา ไกรฤกษ์. (2558). *สภาพและปัญหาการเรียนรู้อังกฤษของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ทิพาชา นวลหลง, ยงยุทธ อินทจักร, และสุกัญญา รุจิเมธธากาส. (2559). *สภาพและปัญหา ในการจัดการเรียนรู้อังกฤษระดับชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4-6 เครือข่ายกลุ่ม โรงเรียน ดาราราชวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์. สืบค้น จาก http://gs.nsr.u.ac.th/files/1/43ทิพาชา_นวลหลง.pdf.

ธนวัฒน์ อรุณสว่าง และ นรินทร์ สังข์รักษา. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสาร Veridan E-Journal* 8(2): 493-505.

นภาพร ชลารักษ์. (2559). สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำ พูน เขต 1. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 10(2),130-141.

วรากรณ์ สามโกเศศ. (2551). *มติชนรายวัน*. ปีที่ 31. ฉบับ 11149.

อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด. (2561). การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. 10(1), มกราคม – มิถุนายน 2561.